

KMETSKE LIST

Številka 43

Ljubljana dne 25. oktobra 1939

Leto XXI

Pastorke v rodni hiši Nekaj misli k vprašanju sanacije našega zadružništva

Zadružništvo pomeni malemu narodu, zlasti pa malemu kmetškemu narodu studenec žive vode, iz katerega narod trajno obnavlja svoje gospodarske življenjske sile. Kolikor bolj se gospodarstvo z napredkom tehnike, prirodoslovnih in prirodoznanstvenih ved ter z izpopolnjevanjem domače in mednarodne trgovine komplikirira, toliko bolj je v tem zamotanem gospodarsko-socialnem aparatu malemu človeku in malemu narodu sploh potrebno zadružništvo.

Predvojna Srbija se je tega zavedala in je zlasti kmetško zadružništvo izdatno podpirala. Srbski zemljoradnički savez je prejemal letno od države po 50.000 din za revizije, poleg tega pa je še dobil 2 milijona dinarjev podpore. To je za malo predvojno Srbijo izredno visoka postavka, ki pa tudi častno priča, kako globoko so se tedanji vodilni možje zavedali važnosti kmetškega zadružništva za narodno gospodarstvo in s tem za državo.

V razdrapanih in nezanesljivih gospodarskih razmerah povojnih let je zadružništvo povsod silno trpelo. Zaradi tega so tudi države, kjer je zadružništvo količkaj razvito, tem maticam narodnega gospodarstva krepko priskočile na pomoč. **Bolgarija** je po zelo ugodnih pogojih dala svojemu zadružništvu na razpolago kredit v znesku okrog 3 milijarde levov. **Belgija** je razpisala za pomoč zadrugam notranje posojilo v višini 1 milijon 200 tisoč frankov, **Švica** je lani žrtvovala za podporo in sanacijo (ozdravljenje) zadružništva nad 500 milijonov dinarjev, poleg tega pa ima v vsakoletnem državnem proračunu postavko nad 10 milijonov dinarjev v podporo produktivnim zadrugam za obdržanje cen kmetških pridelkov na primerni višini. **Češkoslovaška Narodna banka** je včasih prej 70% vseh svojih kreditov dajala zadrugam.

Medtem se je moralo naše zadružništvo vedno boriti s silnimi težavami in je bila pri nas zadruga, zlasti pa kmetška zadruga — pastorka in svoji rojstni hiši. Do najnovejšega časa nismo imeli niti enotnega zadružnega zakona. Država je zadružništvo gmotno le malo in skopo podpirala. Tudi Narodna banka in drugi privilegirani denarni zavodi so dovoljevali zadrugam le neznatno malo kreditov, medtem ko so druge gospodarske panoge izdatno podpirali.

Razume se, da je spričo takih razmer naše zadružništvo ob gospodarski krizi toliko bolj trpelo. Že zaradi splošnega padca cen se je njihovo premoženje znatno znižalo, svoje rezerve pa so morale zadruge žrtvovati za ohranitev cen kmetskim pridelkom. Poleg tega so morale zadruge dajati svojim članom gospodarske potrebe zaradi pomanjkanja gotovine na kredit, kasneje pa so zaradi kmetške zaščite veliko izgubile na kapitalu in obrestih.

Zlasti hud udarec je pa prinesla našemu zadružništvu uredba o likvidaciji kmetških dolgov. Kmetške kreditne zadruge so prišle s tem ob vse svoje premoženje. Od svojih posojil dobivajo nižje obresti kakor jih morajo plačevati

za svoje dolgove, tako da so za ves čas omenjene uredbe obsojene na stalne zgube. Poleg tega so morale še same prispevati 25 odstotkov, s čimer je nastala njihova popolna izčrpanost.

Z ozirom na takšen položaj bi bilo nujno potrebno, da država naglo in temeljito priskoči zadrugam v interesu vsega narodnega gospodarstva na pomoč.

To bi se lahko zgodilo s podelitvijo večjih dolgoročnih in brezobrestnih posojil.

Narodna banka in Državna hipotekarna banka naj bi zadrugam dovoljevale kredite po polovico nižji obrestni meri kakor jih dovoljujeta ostalim dolžnikom.

Treba bi bilo zadrugam za njih fonde dati na razpolago brezobresten kapital,

da bi zadrugne zveze iz njih dohodkov lahko krile stroške, ki jih imajo z izvrševanjem poslov splošne državne uprave.

Državna hipotekarna banka naj bi zadrugnim zvezam in v njih včlanjenim zadrugam dovoljevala po ugodnih, razmeram primernih pogojih dolgoročne kredite na zadrugne domove, hiše, skladišča, kleti in druge zadrugne stavbe.

Mesto vsega tega je sedaj dovoljenih 30 milijonov dinarjev za sanacijo našega zadružništva. To pa je mačehovsko.

Prvič je ta vsota absolutno prenizka za resno in temeljito sanacijo, drugič pa se je razdelil ta znesek tako nepravilno, da ga nekatere pomembne zadrugne zveze sploh niso bile deležne in da je širši odbor Glavne zadrugne zveze v Beogradu grajal in obsodil.

Nova posebna zaščita hrvatskega kmeta

Prvi znamenitejši socialni ukrep za zaščito hrvatskega kmeta je pred dnevi izšel kot uredba o nedopustnosti izvršbe na kmetška posestva.

Hrvatje so se že doglede na vrsto let mnogo trudili, da bi prodrli s svojo zahtevo po zagotovitvi stalnosti imovinskih razmer kmetškega ljudstva. Najbolje jamstvo za tako stalnost je prepričitev možnosti, da bi bila kmetu prodana domačija za kakršne koli terjatve.

Uredba predvideva, da kmetu, to je osebi, ki se poklicno bavi s poljedelstvom sama s svojo družino ali tudi z najeto delovno močjo, ne sme biti zasežena domačija s potrebnimi gospodarskimi poslopji, 3 ha zemlje in pritekline — orodjem, živino itd.

Nedopustna je vsaka izvršba: po prisilni zastavni pravici, prisilni upravi ali prisilni dražbi. Ni razlike med terjatvami; naj izvirajo iz zasebno-pravnih obveznosti (posojilo) ali javno-pravnih (davki), vselej se na zahtevo prizadetega kmeta ustavijo morebiti že uvedena izvršna dejanja.

V Jugoslaviji kot celoti to vprašanje ni novo. Bilo je že dostikrat obravnavano kot nujno; saj je Srbija poznala podobne predpise in so se v Srbiji že precej razčistili razlogi, ki govore za tako pogodovanje kmeta in proti njemu.

Temeljno rešitev o zaščiti kmetške posesti je pač tudi, pa posebej še ob taki ureditvi, kakor jo ima danes Hrvatska, iskati v kreditni sposobnosti. Ali bo ta še ostala ohranjena, ali bo popolnoma prenehala? V današnjem družabnem redu, ko je zemlja postala skoraj enako gibljiva kakor denar, pomeni takšna okrnitev svobodnega poseganja v zasebno lastnino začetek pota v drug red. Saj se takorekoč vsaj četrtina zemlje izloči iz prometa. Ta četrtina gotovo ne bo več dobila kredita v zasebnih zavodih, zadrugah in ri posameznikih. Ta četrtina je gotovo tudi največ vredna, ker obsega ravno hiše, gospodarska poslopja in njim najbližjo zemljo. Ostala zemlja že dosedaj ni nu-

dila bogve kakšnega vira za kredit. Iz tega vidimo, da je kreditno gospodarstvo postalo za kmete praktično nemogoče.

Zaradi tega ni več računati z napredkom vasi, ki bi ga sicer plačeval kmet zaradi svoje podjetnosti, pridnosti in podobno.

Izdajatelji uredbe o zaščiti kmetške posesti so gotovo računali z dejstvom, da bo treba iskati ravnotežje kmetovi izgubljeni kreditni zmožnosti drugod. Zasebna rešitev je nemogoča. Kredit more dati odsedaj naprej le skupnost — banovina. Toda tudi ta bo morala vedeti, koliko ga bo smela dati, komu in za kakšne svrhe. Tudi banovina se bo mogla obremeniti samo z začetnimi dajatvami, večno prispevanje iz naslova kreditiranja kmeta bo postalo lahko zanjo usodno težka dajatev. Ustanova, ki bo oskrbovala kmeta z denarjem, bo prej ali slej morala dobiti privilegij, predpravo, da sme za svoje zahteve doseči prisilno plačilo tudi iz imovine, ki je drugim upnikom nedostopna.

Iz te zakonite zaščite kmetške posesti se mora nujno roditi nekaj podobnega, kakor se je spočelo iz prevzema dolgov po PAB. Neglede na okolnost, da ta nova zaščita ne more seči v pravice, z zakonom priznane PAB — pa je jasno, da pomeni nadaljno bistveno prikrajšanje osebne svobode za kmeta samega. Politično oblastvo bo reševalo o tem, kaj bode odvzeto upnikom. Politično oblastvo bo tedaj imelo v rokah sredstvo, ki bo služilo vsakokratnemu pojmovanju vladajočih. Če bodo politične razmere zdrave, to je, če bodo zakoni pravični, in če jih bodo pravično uporabljali, ni skrbi za stran morebitnih zlorab. Toda, kaj če ne bo tako?

Kakšen odziv bo našla ta zaščita hrvatskega kmeta v drugih pokrajinah? Ali bo služila kot gospodarski vzor, ali bo služila kot novo sredstvo politične izrabe kmeta? Ali bi moglo v državi ostati trajno različno stanje, da na primer v drugih pokrajinah take zaščite ne

bo? Odpira se nešteto vprašanj, ki so v različnih krajih lahko različno rešena, ki pa ne dopuščajo povsem nasprotnih rešitev. Ustvarjajo se nova polja neenakopravnosti, odvarjajo vrata novim načinom priklopanja kmeta k zemlji, kjer stalnost imetka more pomeniti tudi stalnost v odvisnosti.

Hrvatski poskus je storjen v pravilnem prepričanju, da je stalnost zemljiških prilik vir za obdržanje kmeta. Jedro ima zdravo, toda najti mora nujno tudi odgovor na tu postavljena vprašanja. Ustvariti mora nov kreditni vir; obremeniti ne sme za trajno davčnih virov; kmetu ne sme vzeti svobode v kulturnem, gospodarskem in političnem opredeljevanju. Hrvatski pokret se sklicuje na demokracijo kot svoje osnovno načelo; zato s to ureditvijo, ki predstavlja prvi korak — sicer ne ustvarjajočega, pač pa ohranjujočega pomena — gotovo ne bo segal po ciljih, ki so v južnih krajih že izpričali žalostne posledice.

Gospodarsko takó, da se je razvilo takozvano zelenaštvo (posojanje z oderuško obrestno mero na še ne dozorele pridelke), politično pa, da je kmet bil vedno tudi politično pokoren

tistemu, ki se ga je moral gospodarsko bati. Spričo težkih razmer v državi morejo biti posledice te hrvatske reforme drugačne kot so bile zamišljene. V skrajni črti more le celotna demokratična država zagotoviti trajno zaščito kmečke posesti. Če bo pretežni del države živel zase svoje življenje, potem bodo vse posebne pridobitve Hrvatov v trajni nevarnosti po onem izreku, ki pravi, da slab denar izpodrine dobrega. Hrvatski kmet bo najbolje zaščiten, če vsak drug njegov stanovski tovariš, ki ne obdeluje svojega polja v Hrvatski, ne bo manj zaščiten.

Torej more biti zaščita kmeta na Hrvatskem samo izhodišče za nujno preobrazbo kmetovega položaja v celi Jugoslaviji. Omejitev te na samo Hrvatsko pa bi pomenilo izločitev hrvatskega kmeta iz občestva vseh drugih kmetov in bi hkratu povzročile morebiti tudi le varljiv občutek neenakopravnosti za druge.

Taka velika vprašanja so vsekakor istočasno skupna za vse predele države, v katerih živi kmet. In samo istočasne rešitve morejo zagotoviti tudi pravilne rešitve. S. G.

Razgledi in pogledi ob sporazumu

Med najvažnejše dogodke v domači politiki štejejo sporazum med Srbi in Hrvati, ki ga tudi mi sprejemamo z željo, da bi rodil vse tiste pozitivne sadove, ki jih je narod od njega pričakoval in jih še vedno pričakuje.

V dobi, kakor je današnja, mora biti vsak narod strnjen in vedno pripravljen na vse, zlasti pa na svojo obrambo. V resnici tudi pri vseh zrelih narodih vidimo to težnjo, kjer pa je ni bilo, kjer so prevladovala razdiralne in sredobežne sile, tam je kot nujna posledica sledila tragedija. Poznejše obžalovanje napak, koncentracija narodnih sil, kadar je narod že na tleh, je zvonjenje po toči, ki ostane brez haska.

Prav zaradi tega pričakujemo od sporazuma strnitve in okrepitve vseh narodovih sil in v vseh delih države. Najodgovornejši in najvidnejši činitelji pri ostvarjanju sporazuma so že pred njegovim nastankom priznavali Jugoslavijo kot vsenarodno državno tvorbo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Iz tega nujno sledi, da v imenu sporazuma ne sme nihče ponavljati napak, ki jih drugod soglasno obsojamo.

Sporazum je bil sklenjen v znamenju demokracije. Nikakor ni mogoče drugače, kakor da se narodu vrnejo vse tiste svobode, ki so mu bile obljubljene in jih je narod ves čas tako željno pričakoval. Ker je bilo z najodgovornejših mest ponovno slovesno potrjeno, da bo demokracija vzpostavljena, smo tudi vsi trdno prepričani, da se bo to skoraj zgodilo. Saj mora še zlasti z ozirom na mednarodni položaj pri vseh važnejših ukrepih sodelovati po svojih svobodno izbranih predstavnikih ves narod, pa naj nosi eno ime ali tri, naj si uredi državo federalistično ali unitaristično. Notranja upravná razdelitev namreč nikakor ne more in ne sme načenjati osnovnih življenjskih interesov narodne državne organizacije. Pri nas že celo ne, ker ne more nihče pod soncem trditi, da je Jugoslavija nastala kot nasilna tvorba posameznikov ali malih skupin, temveč je bila ustvarjena resnično po skupni in enotni volji vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Spričo tega tudi pričakujemo, da se po sporazumu ne bodo ponavljale napake, ki bi nam utegnile škodovati in nas slabiti. Prepričani smo, da bodo odgovorni činitelji tako usmerjali ves razvoj, da ne bo nikjer

prišlo do trenj in medsebojnih razračunavanja, kakor jih v tako žalostni obliki poznamo iz Češkoslovaške. Zlasti pričakujemo to v vprašanju državne avtoritete in v mnogih osebnih vprašanjih.

Državna oblast in njeni zakoni mora biti kot izraz ljudske volje enako spoštovana ob vsaki notranji ureditvi. Pameten človek bo grajal napake in se z zakonitimi sredstvi boril proti slabim sistemom, proti morebitnim škodljivim razvadam, ki se kakor koli vtihotapijo v ta ali oni aparat, opustil bo pa vse, kar bi škodovalo ugledu države in pravilnemu ter uspešnemu delovanju njenega ustroja.

Semkaj spada zlasti osebno vprašanje, torej vprašanje uradništva. Uradnik je vezan na zakon, uredbe, predpise in ukaze svojih predstojnikov. Zato on ni osebno odgovoren za dejanja, ki jih izvrši na ukaz; kajti to mora storiti; ker bi bil sicer porušen vsak red.

Napačno bi torej bilo, ako bi kdo uradnika preganjal zaradi izvrševanja uradnih dolžnosti pod kakršnim koli režimom. Kaj drugega bi bilo, ako bi bila izvedena depolitizacija uradništva, za kakršno se potegujejo prav sedaj v Združenih državah v Ameriki. Dokler pa tega ni, je in ostane — pri nas in povsod — uradnik hkratu izvršilen organ režima in mu tega nihče ne more šteti niti v breme niti v zlo.

Še bolj zgrešeno bi bilo, ako bi se pojavila narodna nestrpnost. Srb, Hrvat in Slovenec — vsi so enakovredni in enakopravni državljani kraljevine Jugoslavije, zato je upravičen in dolžan delati tam, kjer je najbolj potreben in kamor ga domovina pokliče. Kako zle posledice rodi opuščanje tega načela, smo že videli v svetu. Zato smo prepričani, da se pri nas podobne napake ne bodo nikoli ponovile.

Cela vrsta je še pojavov, ki so drugod pomenili šibo božjo in prav zato trdno pričakujemo, da se pri nas ne bodo ponovili, zlasti pa upamo, da se ne bodo drobile in s tem slabile ustanove, ki kot skupnost nekaj pomenijo in v znatni meri lahko koristijo vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem, ki bi pa razcepljene in razdrobljene komaj životarile, ker bi jim manjkalo gnotne podlage in gospodarskega zaledja.

Končno tudi pričakujemo, da bo sporazem izveden dosledno in bo tudi banovina Slovenija deležna istih pravic kakor bano-

vina Hrvatska. Zlasti pričakujemo, da bodo odgovorni krogi izpolnili svoje obljube, o katerih resnosti in trajnosti nimamo pravice dvomiti, na tak način, da bodo naši ljudje povsod v državi našli dovolj dela in kruha in da Slovenija v bodoči ureditvi ne bo svojih sinov širom lepe kraljevine Jugoslavije gostila z brezposelnostjo.

Iz uganke v uganko

Izza Monakova, to se pravi, odkar je Chamberlain pristal na delitev in poznejše uničenje Češkoslovaške, se razvija evropska — in deloma tudi svetovna — politika iz uganke v uganko. Nihče ne more na podlagi današnjih dogodkov napovedati niti približnega razvoja za jutri ali celo za pojutrišnjem. Šele nekaj časa po izvršenih dejstvih se odpre tudi »neposvečenim« del pozornice za kulisami diplomatskih bojov in intrig, a še to samo del. Celotnega dogajanja menda sodobniki sploh ne bomo spoznali. Vsako diplomatsko središče, pa naj bo to London, Pariz, Rim, Berlin, Moskva ali katero koli drugo, skrbno varuje svoje skrivnosti in pove le toliko, kolikor mora pod pritiskom razmer, ali pa toliko, kolikor izvoajo in razneso v svet spretni vohuni.

Opravičenost te trditve potrjujejo razne okolnosti, često tudi čisto neznatne, zato pa toliko bolj značilne izjave prizadetih.

Nekaj primerov! Kako malo je poljsko vrhovno poveljstvo poznalo resničen politični položaj, pričajo kasnejše izjave poljskih oficirjev, da tamkaj ni nihče verjel v možnost vojne, v možnost take vojne, kakršna se je v resnici razvila, pa niti takrat ne, ko so Nemci že prekoračili poljske meje. Odtod potem taka zmeda, brezglavost in končni poraz poljske vojske z vsemi bridkimi posledicami.

Ne samo ostalemu svetu, ampak celo Angležem samim je bila uganka, zakaj se ni Anglija nič zganila ob ruskem pohodu na Poljsko. Zato je neki angleški poslanik želel izvedeti pravi obseg angleških obveznosti na podlagi angleško-poljske pogodbe o vzajemni pomoči, sklenjeni letos 25. avgusta. Poslancu je pismeno odgovoril državni podtajnik v zunanjem ministertvu Butler in med drugim opozoril, da je Velika Britanija napram Poljski prevzela obveznost samo za primer nemškega, ne pa tudi kakega drugega napada.

Prav tako je mnogim še danes zanimivo vprašanje zadržanje Italije v sedanjih trenjih z ozirom na italijansko-nemško politično in vojaško pogodbo. V sporu s Poljsko je kancelar Hitler sicer službeno sporočil, da bo s Poljsko opravil sam, pri čemer se je hkratu Mussoliniju zahvalil za njegovo diplomatsko pomoč in podporo. Kako bo v bodoče, nihče ne ve.

Italija, Nemčija, Japonska in Španija so stvorile protikomunistični blok. Po sklenitvi prijateljske pogodbe med Nemčijo in Rusijo je seveda ta blok razpadel, ker je postal nesmiseln. Prva je izstopila Španija, za njo Japonska, ki je hkrati in čisto dosledno izvedla tudi spremembo vlade in celotnega svojega diplomatskega aparata, končno pa je tudi Italija izjavila, da se ne smatra več vezano na določbe in obveznosti protikomunističnega pakta. Kakšni so v novem položaju odnosi, namreč ožji odnosi med obema državama osi Rim-Berlin, bržčas danes le malokdo ve. Na vsak način del italijanskega tiska močno udarja po boljsevizmu in odklanja rusko prodiranje v Evropo, zlasti pa na Balkan. Z druge strani so pa listi pred kratkim objavili poročila v izjavi italijanskega vladarja, da se Italija nikoli ne bo borila proti Franciji. Francija in Nemčija pa sta v vojnem stanju in Italija je nemška zaveznica.

To je nekaj zagonetnih vozlov v mednarodni politiki, a nikakor še niso vsi. Kamor človek nekoliko bolj pozorno pogleda, povsod naleti na novo uganko, ki si jo pač lahko razlaga kakor ve in zna. Seveda ostane vedno veliko vprašanje, v koliko je pogodil pravilno rešitev.

Med zadnjimi zagonetkami se je pojavila Turčija, oziroma v pogajanjih z njo Rusija, ki slej ko prej ostane za Evropo uganka s težko, morda za marsikoga usodno vsebino.

Deloma poročamo o tem, o sklenitvi angleško-francosko-turške pogodbe ter o nje odmevih v zunanjepolitičnem pregledu. Vsaka skupina držav si razlaga te pojave po svoje, iz vseh razlag pa bolj ali manj prikrito zveni priznanje, da so vsem novi pojavi zagonetni.

Kakšen bo končni odgovor, kakšna bo rešitev te največje sodobne uganke

Po svetu se izražajo o tem zelo previdno, kakor da se vse boji zamere, ki bi kasneje utegnile škodovati.

Kaj pa pravi Rusija sama? V Baltiku utrjuje svoj položaj, s Finsko se zopet pogaja, poleg tega pa zagotavlja svojo nevtralnost in dobre, prijateljske odnose s Turčijo.

Vmes prihajajo od drugod glasovi, da ima Rusija interese na Balkanu. Nekateri naštevajo države in celo pokrajine, za katere se Rusija na Balkanu prav posebej zanima.

Na drugi strani zatrjuje Italija, da je konec ruskega in nemškega prodiranja na Balkan in da Nemčija sedaj ne bo mogla več vdirati v italijansko interesno območje.

Hočete še več ugank? Nikar! Počakajmo rajši, kdaj in kako bo razvoj odgovoril na te-le. Morda bo odgovor nam v korist. Da bi vsaj bilo tako!

Doma in drugod

Kneginja Olga predsednica Rdečega križa

Kr. namestniki so podpisali ukaz, s katerim je postavljena Nj. Vis. kneginja Olga za predsednico Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

Seja JNS

V nedeljo se je vršila v Celju seja banovinskega odbora JNS. Seji sta prisostvovala in poročala Ivan Pucelj in dr. Albert Kramer. Sejo je vodil dr. Janko Rajer. Udeležili so se seje vsi vabljeni člani iz okrajev celjskega okrožja.

Banovinski odbor je po izčrpnih debatah enodušno odobril politično delo strankinega vodstva in se zlasti zahvalil tudi tov. Ivanu Puclju in dr. Kramerju za njuno delo. Storjeno je bilo več sklepov glede organizacije in bodočega dela stranke.

Spominska medalja za obrambo severne meje

Službeno glasilo našega min. za vojsko in mornarico »Vojni list« objavljala ukaz, s katerim se ustanavlja posebna spominska medalja za udeležence borb za osvobodjenje severnih krajev Jugoslavije v letih 1918 in 1919. Do te medalje bodo imeli pravico oni, ki so v borbenih formacijah sodelovali pri osvoboditvi naših severnih krajev. Do enake medalje bodo imeli pravico tudi vsi neborci, ki so sodelovali pri vzdrževanju reda in zatiranju uporov v teh krajih. Medaljo bodo ti nosili na traku modre barve. Za spomenico se ne bo plačevala nikaka taksa. Pravico do nje bodo imeli le oni, ki jim bo priznana z ukazom. Po njihovi smrti bo medalja ostala njihovi rodbini.

Kandidati za senatske volitve

Glavni odbor JRZ je pretekli teden zasedal in postavljala kandidate za senatske volitve. Za Slovenijo so bili postavljeni tile senatorji: bivša senatorja Fran Smodej in dr. Schaubach ter poslanca Janez Brodar in Alojz Mihelčič. Ker bo to edina kandidatna lista, je s postavitvijo kandidatur stvarno že tudi izvršena volitev.

HSS smatra te volitve za malo važne in izjavlja, da bo vprašanje senata predmet posebnih razprav takoj po ureditvi banovine Hrvatske in po izvršenih poslanskih volitvah. Na Hrvatskem je vsega skupaj okrog 45 volilcev za senat. Poslanec ni, postavljene banovinske svetnike so razrešili in županom je večinoma potekla doba.

Demokrati

Glavni odbor demokratske stranke je izdal po dvodnevem zasedanju obširno poročilo, v katerem pojasnjuje stališče demokratske stranke do vseh vprašanj, ki so nastala v zvezi z izvajanjem sporazuma. Demokratsko poročilo je ostro in zavrača način, kako se sporazum izvaja

in obsoja, da se ga poskuša izkoriščati v strankarske svrhe in pretvarjati v dogovor dveh strank.

SDS

Samostalni demokrati, ki so s HS zvezani v kmetsko demokratski koaliciji in ki imajo v sedanji vladi ministra dr. Budisavljevića, so imeli v nedeljo sejo glavnega odbora, ki je razpravljala o politični situaciji ter o senatskih volitvah. Samostalna demokratska stranka ima svoje pristaše in svoje organizacije samo v tako zvanih prečanskih krajih in to največ prečanskih Srbov. V Hrvatski prebiva okrog 700 tisoč Srbov in ti so v glavnem pristaši SDS. Vendar je v SDS včlanjenih tudi nekaj Hrvatov. V vodstvu stranke se nahaja Hrvat Večeslav Vilder. Predsednik stranke je bil po smrti Svetozarja njegov brat Adam Pribičević. Ta je pa nedavno odstopil radi bolehnosti in siromaštva. Glavni odbor je v nedeljo izvolil novega predsednika, ministra za socialno politiko dr. Budisavljevića.

Jugoslovanska nacionalna stranka in volitve v senat

Izvršni odbor Jugoslov. nac. stranke je imel pretekli teden sejo, na kateri je pretresal vprašanje senatskih volitev. Na kraju seje je bila objavljena v beograjskih časopisih izjava izvršnega odbora, ki pravi med drugim:

»Glavni odbor JNS je zavzel v svoji resoluciji od 17. septembra strogo načelno stališče v vprašanju sporazuma Cvetković — dr. Maček. V isti resoluciji je glavni odbor naglasil, da zahtevajo spricho sedanjega težkega mednarodnega položaja najvišji interesi monarhije in Jugoslavije odložitve vseh zaostrenih strankarsko-političnih razprav. Izrekel je obenem željo, da bi se izognili v sedanjih resnih časih bojem in razpravam o naših notranjih vprašanjih, ter pozval vse pristaše in prijatelje stranke, naj čuvajo mir med ljudstvom ter onemogočajo vsako razburjenje naroda.

Vlada Cvetković — dr. Maček smatra očitno sporazum kot strankarsko delo koalicije JRZ in HSS ter zato ne gleda enako na notranje in zunanje odnose naše domovine. Zaradi tega brez vsakih pomislekov porablja svojo oblast za osvojitve strankarskih pozicij v korist JRZ. Ministri, posebno člani JRZ, so se razšli po državi in pričeli s pomočjo in sodelovanjem državnih organov za brezobzirno strankarsko agitacijo. To nerazumljivo postopanje v teh usodnih časih izrednih napetosti in nevarnosti v Evropi dokazuje, da prehaja vlada preko vseh patriotskih obzirov, ki so merodajni za delovanje opozicijskih skupin.«

Volitve v senat bo 12. novembra izvedlo volilno telo, ki stvarno sploh ne obstoji. Volilo se bo po zakonu, ki so ga proglasili nosilci sedanjega režima za najbolj nazadnjaško delo. Volilno pravico imajo predsedniki občin, ki so bili izvoljeni pod nečuvanim pritiskom in s po-

možjo potvorb oblasti za časa vlade g. dr. Milana Stojadinovića. Dalje bodo volili banski svetniki in imenovani predsedniki mestnih občin, ki so bili prav tako postavljeni vsi skupaj za časa dr. Milana Stojadinovića. V mnogih občinah so bili občinski odbori razpuščeni, ker so bili v rokah opozicionalnih ljudi, ter so se ponavljale volitve tolikokrat, dokler ni bil zlomljen odpor naroda. V mnogih občinah so bili opozicijski predsedniki občin kratkoma razrešeni. Poleg tega pa je vsem predsednikom že potekla funkcijska doba in narod jedva čaka, da pojde na nove občinske volitve. Tako bo iz takih elementov sestavljeno volilno telo, ki nikogar ne predstavlja, 12. novembra odločevalo o sestavi prvega doma bodočega narodnega predstavništva za dobo celih šestih let. Tako postopanje nas je iznenadilo in zaprepastilo in to tem bolj, ker ne vemo, čemu naj služijo te pospešene volitve v senat, ki bo po ustavi za delo nezmožen do volitev in sestanka bodočega narodne skupščine.

Zato JNS odklanja sodelovanje pri takih volitvah in prepušča sedanji vladi vsa odgovornost za tako svojevrstno državno politiko.«

Glasilo dr. Lazarja Markovića

Pravosodni minister g. dr. Lazar Marković je pričel izdajati svoje glasilo pod imenom »Delo«. V prvi številki piše obširno o sporazumu, ki ga označuje za zgodovinsko delo po 20letni borbi med Srbi in Hrvati. List pravi tudi, da ne bo spravljal na dan razne spore, ki so nastali med dr. Markovićem in ožjim glavnim odborom radikalne stranke zaradi tega, ker je stopil dr. Marković v sedanjo vlado brez odobritve in pristanka glavnega odbora.

Vsak svojo pot

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković si je prizadeval, da bi združil v JRZ vse radikale. Ta poskus so staroradikali odklonili. Pravosodni minister g. dr. Lazar Marković je nameraval združiti vse radikale v radikalni stranki in ta naj bi nato stopila v koalicijo (zvezo) z SLS in muslimani v skupni stranki JRZ. Staroradikali so tudi to prizadevanje odklonili in dr. Lazarja Markovića izključili iz radikalne stranke.

Dr. Lazar Marković je takoj odgovoril, da izključitve ne priznava in da se smatra še naprej za člana radikalne stranke in glavnega odbora. Marković pravi, da ožji glavni odbor nima pravice izključevanja članov. Ta je pridržana samo širšemu glavnemu odboru. Zato zahteva sklicanje tega strankinega odbora in njegove sklepe že vnaprej prizna in se jim pokorava. Prepričan pa je, da bo večina širšega glavnega odbora na njegovi strani. Ožji glavni odbor to zahtevo odklanja in tako gre vsaka skupina radikalov svojo pot.

Radikali

Glavni odbor radikalne stranke je razposlal na vse strankine zaupnike okrožnico, ki v njej zavzema odklonilno stališče do senatskih volitev ter ostro zavrača način, kako se sporazum izvaja.

Trgovinski sporazum z Nemčijo

V Beogradu je bil dosežen jugoslovanski-nemški sporazum, ki bo nadaljeval izvajanje jugoslovansko-nemškega gospodarskega prometa v okviru dosedanjih veljavnih načel. Tečaj rajshmarke bo ostal nespremenjen. V Nemčijo bomo izvažali žito, sadje, živino in živalske proizvode, sol in razne surovine. Iz Nemčije pa bomo uvažali stroje in premog ter blago, ki smo ga uvažali že do sedaj.

Z novim trgovinskim sporazumom so bili povečani tudi naši izvojni kontingenti živine in sadja.

Kaj se godi po svetu

Neuspela pogajanja

V zadnjem tednu so se v Moskvi vršila pogajanja med zastopniki Rusije in Turčije za sklenitev sporazuma in nenapadalnega pakta. Malo pred izidom zadnje številke našega lista so bile razširjene že vesti, da je pakt podpisan, pa smo v tem smislu poročali tudi mi.

Naknadno so se te vesti izkazale kot ne-točne. Pogajanja niso rodila uspeha in turški zunanji minister Saradzoglu je naglo odpotoval iz Moskve. Ob povratku v domovino se Saradzoglu ni sestal z romunskim zunanjim ministrom Gafencom, kakor je bilo prej napovedano, kar potrjuje domnevo, da so pogajanja ostala popolnoma brezuspešna.

Z ruske in turške strani so bila ob tej priliki izdana službena poročila, ki naglašajo nadaljno prijateljstvo med obema državama in je po vseh znakih mogoče sklepati, da je to zatrjevanje več ko prazen izraz diplomatske vpljudnosti. V bistvu je za zdaj pogajanj konec, ne da bi bil dosežen kak uspeh.

Kaj je zahtevala Rusija?

Vesti o ruskih zahtevah v teh pogajanjih so močno različne. Skoraj gotovo pa je, da je Rusiji šlo v glavnem za prost izhod iz Črnega morja, torej za nevtralizacijo Dardanel, kar se tiče ruskih ladij. Na drugi strani pa bi morala ta važna morska ožina biti zaprta za ladje, ki bi z zapada hotele vdreti v Črno morje.

V koliko je šlo pri teh pogajanjih tudi za vprašanje Besarabije in za ureditev odnosov med posameznimi balkanskimi državami, je težko reči. Verjetno pa je, da je Rusija hotela razčistiti ves sklop vprašanj, kar pa se ji to pot ni posrečilo. Položaj v južnovzhodni Evropi je zato po mnenju nekaterih opazovalcev postal precej nejasen in dosti bolj zamotan kakor je bil poprej.

Po odhodu turškega zunanjega ministra Saradzogla iz Moskve, je odpotoval tja turški kmetijski minister Muhlis Erkmén. Uradno sicer velja njegov obisk veliki kmetijski razstavi v Moskvi, vendar pa tega ministra po ruskih poročilih spremlja odličen zastopnik turškega zunanjega ministrstva. Iz tega sklepajo, da prijateljski odnosi med obema državama niso omajani in da turško-sovjetska pogajanja kljub temu, da Turčija ni mogla sprejeti nekaterih ruskih predlogov, le še niso dejansko prekinjena. Na vsak način pa obstaja na obeh straneh resna volja za ohranitev dosedanjih prijateljskih odnosov, na čemur sta obe državi, zlasti pa Turčija, močno zainteresirani.

Angleško-francosko-turška pogodba

Takoj po vrnitvi Saradzogla je bila v Ankari podpisana angleško-francosko-turška pogodba z veljavnostjo 15 let.

Francija in Anglija se z njo obvezujeta, da bosta pomagali Turčiji v primeru, da bi jo katera koli evropska država napadla, in v primeru, da bi katera koli evropska država s svojo akcijo v Sredozemlju zapletla Turčijo v vojno.

Turčija je po tej pogodbi dolžna pomagati Angliji in Franciji v primeru, da bi katera koli evropska država izzvala vojno v vzhodnem delu Sredozemlja, in v primeru, da bi se Anglija in Francija zapletli v sovražnosti zaradi svojih jamstev Romuniji in Grčiji.

Vse tri vlade se tudi obvezujejo, da se bodo med seboj posvetovali, kadar bi nastopil kateri izmed omenjenih primerov ali pa, kadar bi iz napada ene evropske države na drugo nastala nevarnost za katero izmed treh podpisnic.

V primeru vojne nobena izmed podpisnic ne bo sklenila posebnega miru.

Pogodba ni naperjena proti nikomur, ampak ima samo namen zagotoviti vzajemno pomoč, da se lahko vse tri države skupno upro vsakemu napadu.

Pogodbi je priključen dodaten protokol. Ta v glavnem določa, da Turčije določbe te pogodbe ne vežejo v primeru; ko bi se morala spričo njihovega izvajanja zaplesti v vojno z Rusijo.

Odmevi dogodkov

Kakor je razvidno zlasti iz dodatnega protokola, je bila zadnje dni Turčija v težavnem položaju. Pritisk z ruske strani pa pritisk z angleško-francoske strani — oba sta bila bržkone enako močna. Turčija je šla nekako srednjo pot. Da bi bil volk sit in koza cela, kakor pravimo, je podpisala angleško-francosko-turško pogodbo, zraven pa ohranila prijateljske stike z Rusijo in s eše s posebnim protokolom zavarovala proti vojni s to državo.

Po sklenitvi novega pakta je bil nemški poslanik v. Papen takoj poklican iz Ankare v Berlin. Čeprav Papen izjavlja, da je njegovo potovanje popolnoma zasebnega značaja in v zvezi z boleznijo njegove žene, vendar splošno zatrjuje, da v. Papen potuje v politični misiji. V Carigradu je celo sam izjavil, da se ne bo vrnil iz Nemčije brez važnih vesti. Značilno je tudi, da sedaj nemški listi naslavljajo na Turčijo resne opomine, naj vpošteva spremenjeni mednarodni položaj, zlasti pa na prijateljskem sporazumu temelječe soedlovanje med Nemčijo in Rusijo. Soedlovanje se nanaša tudi na vse področje južnovzhodne Evrope. Turčija mora s tem — naglašajo nemški listi — resno računati pri svoji bodoči zunanji politiki.

V ostalem sodijo nemški listi, da članicam Balkanske zveze sedaj ne bo težko spoznati, da je Turčija opustila politiko Balkanskega sporazuma. Dvomijo tudi, da bi Turčija še nadalje mogla ohraniti prijateljstvo na obe plati: na rusko in na angleško-francosko stran.

V Italiji sklepajo drugače. Po njihovem mnenju Turčija z novo pogodbo dokazuje, da bo še nadalje razvijala nevtralnopolitiko z ostalimi balkanskimi državami, ki so vse za mir in nevtralnopolitiko. Dardanele ostanejo sedaj odprte tudi za prehod angleških in francoskih vojnih ladij na Črno morje, kar je za Rusijo močen razlog, da ostane še nadalje nevtralna.

V Romuniji je nastalo po sklenitvi nove pogodbe pomirjenje, naglašajo pa, da postaja položaj za države, ki resno hočejo ohraniti nevtralnopolitiko, vedno bolj težaven.

Iz Romunije je posebno odposlanstvo odpotovalo v Ankaro na gospodarska pogajanja s Turčijo. Obe vladi bosta sklenili novo gospodarsko in trgovinsko pogodbo.

Iz Ankare odpotuje romunska delegacija po opravljenem poslu še v Kairo, kjer bodo zastopniki Romunije skušali skleniti podobno pogodbo tudi z egiptsko vlado.

Položaj na zapadu

Po soglasnih poročilih obeh vojskujočih se strank, na zapadnem bojišču tudi ta teden — kakor ves čas doslej — ni bilo bojov v večjem obsegu.

Nemci so pred nekaj časa izvršili nekoliko večji napad v dolini Saare, vendar so svojo ofenzivo nenadoma ustavili, tako da je tudi ta bitka ostala brez večjega pomena in brez znatnejših posledic. Francozi so se z nekaterih postojank, kjer bi bili preveč izpostavljeni nemškemu topniškemu ognju, po lastnih zatrdilih že pred nemško ofenzivo umaknili na varnejše položaje, vendar le toliko, da se še vsi boji vrše na nemških tleh.

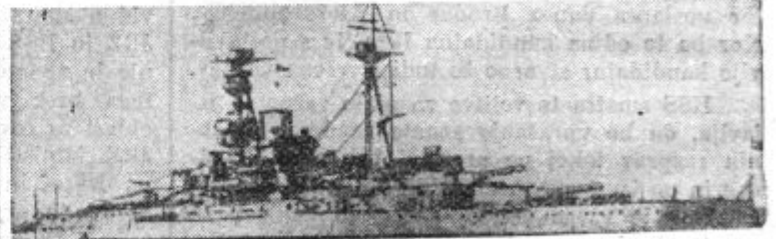
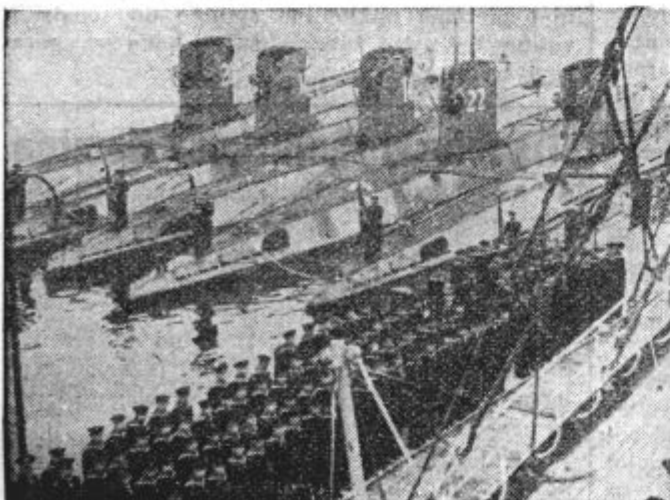
Nenadna ustavitev nemške ofenzive na zapadu je po mnenju nekaterih posledica pravkar podpisane angleško-francosko-turške pogodbe. Nemci so pričeli ofenzivo v času, ko so upali, da bo v kratkem sklenjena rusko-turška pogodba. Z morebitnimi vojaškimi uspehi na zapadu so poskušali doseči od Rusije kakšno vojno pomoč. V nenadoma nastalem novem položaju je tako upanje za sedaj precej prazno, zato so baje Nemci odložili ofenzivo na poznejši čas.

Posvetovanja v Berlinu

Razen nemškega poslanika v. Papena v Ankari, sta bila v Berlinu nemudoma poklicana tudi nemška poslanika iz Moskve in iz Rima.

Kakor poročajo nevtralni poročevalci, se v Berlinu vodijo neprestano posvetovanja. Pri kancelarju Hitlerju se vrste vodilni nemški državniki, generali in funkcionarji stranke. Baje namerava Nemčija ponuditi Franciji separaten mir. (Nemško uradno poročilo to vest zanika kot neresnično.)

Na vsak način je dejstvo, da je ravnanje Turčije precej spremenilo položaj. Več ko verjetno je tudi, da je z angleško-francosko-turško pogodbo Rusija najmanj prizadeta in da je obrambna smer pogodbe obrnjena drugam. Zaradi tega je v Berlinu toliko posvetovanj.

Desno: Skupina nemških podmornic v kielski vojni luki.

V sredi: Angleški vojni minister Churchill.

Desno: Potopljena angleška vojna ladja »Royal Oak«.

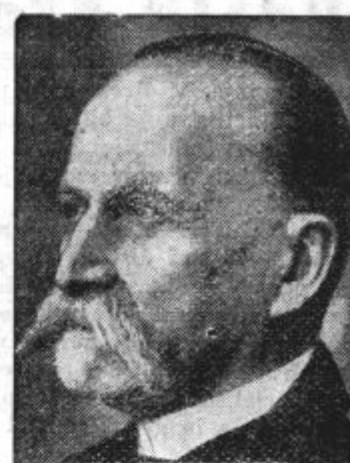
Švedski kralj Gustav V.

Danski kralj Kristijan.

Norveški kralj Haakon VII.

Državni predsednik Finske Kallio.

Usoda Poljske

Po nemških poročilih bo nova Poljska ustanovljena s posebnim razglasom letos 1. novembra.

Glavno mesto bo baje tudi sedaj Varšava, država pa bo po velikosti približno enaka Bolgariji.

Zahodne pokrajine bodo priključene Nemčiji in Poljaki bi se morali odtod v treh letih izseliti, na njih mesto pa bi prišli Nemci iz okolice Poznanja in iz tujine. Za Žide bi se ustanovil opseben protektorat.

Nova Poljska bi bila pod protektoratom Nemčije, vendar ne bi bila deležna tako široke avtonomije kakor Češka. Protektor bi naj bil baje neki nemški general.

Tako vedo povedati nekatera poročila, druga pa zopet te vesti zanikajo in pravijo, da nemški nameni o bodočnosti Poljske sploh še niso jasni in bo minilo še precej časa, preden bodo zavzeli končno obliko.

Konferenca poglavarjev severnih držav

V Stockholmu se je minuli teden vršila konferenca poglavarjev severnih držav, Švedske, Norveške, Danske in Finske.

Konferenca se je izrekla za nevtralnost nordijskih držav. Sklenjeno je bilo tesno medsebojno sodelovanje, hkratu pa je konferenca sklenila, da bodo te države sodelovale tudi z drugimi nevtralnimi državami za ohranitev svoje in njihove nevtralnosti. Končno so se vlade severnih držav sporazumele v tem, da bodo tudi v bodoče pripravljene zavzeti se za vsako akcijo, ki bi stremela po obnovitvi miru, kakor so podprle že pred vojno akcijo belgijskega kralja Leopolda in nizozemske kraljice Viljemine.

Glede odnosov Rusije do Finske je finski predsednik Kallio izjavil, da so zahteve, ki jih je Rusija postavila Finski resnega značaja, vendar pa upa, da bo Rusija pri pogajanjih upo-

števala miroljubne pogodbe, ki vežejo Rusijo in Finsko. Finska hoč esamo v miru živeti na svoji zemlji.

Medtem se je zastopnik Finske že zopet odpeljal v Moskvo, kjer se nadaljujejo rusko-finska pogajanja.

Demisija vlade v Bolgariji

Po sklenitvi angleško-francosko-turške pogodbe je vlada Kioseivanova v Bolgariji podala ostavko.

Kakor je podoba, se pripravlja sedaj vlada široke narodne koncentracije. Kralj Boris se posvetuje z vodilnimi osebnostmi in vplivnimi politikami vseh strank.

Nekateri napovedujejo, da bo Bolgarija odslej bolj aktivno posegla v balkansko politiko.

Kmetska mladina

Kapele

Na ustanovnem občn. zboru Društva kmetijskih fantov in deklet v Kapelah je bil izvoljen naslednji odbor: tov. Sepec Jože, predsednik; Vidmar Anica, podpredsednica; tajnik Veble Ivan, blagajnik Kovačič Anton. Odborniki so: Peteline Anica, Podvinski Ivan, Zupančič Tončka, Sepec Rezika. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Podvinski Andrej, Voljčanšek Frane, Delegata za občni zbor Zveze sta tov. Veble Ivan in Sepec Jože.

V minimalnem programu za tekoče leto imamo 2 igri, 2 tekmi iz kmetskega dela in nekaj članskih sestankov. Mi bomo šli krepko naprej.

Dramlje

V zadnjem času smo sicer z delom zaostali, vendar bomo sedaj skušali s podvojenimi silami izrabiti zimsko sezono. Pripravljamo se za novi minimalni program, ki ga hočemo v prihodnjem letu izvesti v polnem obsegu, ker le na ta način bomo izvršili dolžnost proti sebi in kmetsko-mladinskemu gibanju. Društvo kmetijskih fantov in deklet ponosno straži na drameliskem griču na braniku vstajajočega rodu

Gotna vas

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Gotni vasi je pripravljalo tretje dejanje Kreftove »Velike puntarije«, pa nam je žal začasno delo prekinjeno, ker so mnogi tovariši-igralci odšli z doma. Kakor hitro se bo čas spremenil, bomo takoj z delom nadaljevali. V okolici je za igro bilo že veliko zanimanje.

Kaj pravijo?

Zadnja »Ekonomska politika« poroča pod naslovom »Kako se razsiplje narodno premoženje« nekaj prav značilnih vesti. Med drugim piše omenjeni list:

»Navada je bila, da vsak novi minister dobi tudi nov avtomobil, prejšnji avtomobili pa so bili dani na razpolago šefom kabinetov, načelnikom in višjim uradnikom, da so lahko njihove rodbine (neveste, priležnice itd.) prirejale izlete s temi avtomobili. Ugotovljeno je, da je bilo po ministrstvih nad tri sto takih avtomobilov.«

»Delavska pravica« piše v zadnji številki o »Slovenski demokraciji« in pravi, da so bili njeni borec in vodniki le pesniki in pisatelji od Valentina Vodnika preko Prešerna do Levstika, Cankarja in Kreka, da pa so zginili brez sledu razni politični voditelji, kakor je bil na pr. »očee slovenskega naroda« dr. Janez Bleiweis, ali mogočni voditelj Slovencev dr. Ivan Sušteršič.

Na kraju pravi »Delavska pravica«, da stopa na bojišče nov bojevnik za svojo svobodo — slovensko ljudstvo v najširšem pomenu besede in nadaljuje: »Vkljub temu pa smo prepričani, da nas bo usodna ura vendar združila v trdno politično enoto z neustrašnim voditeljem. Ta enotnost narodnega nastopa nam mora biti največje dobro. Ne bi si mogli odpustiti kratkovidnosti, če bi se delili med seboj zato, ker se nekdo ogreva bolj za angleško, drugi pa za rusko demokracijo.

Krščanski socialisti smo ostali slej ko prej zvesto v vrstah slovenskega delovnega ljudstva in bomo to zvestobo pod vsemi okoliščinami radi ohranili in ne bomo pri tem stavili nobenih pogojev razen enega: enake notranje in zunanje zvestobe slovenski demokraciji kot smo jo skušali ohranjovati mi od dr. Janeza Kreka vse do današnjih dni.«

Tragedija premaganega naroda: Skupina poljskih vojnih ujetnikov v nemškem ujetniškem taborišču. Kljub vsej svoji hrabrosti in požrtvovalnosti se mora sedaj tako pokoriti za usodne napake svojih vodilnih politikov. To je tragedija, ki gane ne samo neudeleženega opazovalca, ampak celo zmagovalca samega.

Iz naših krajev

× **Imenovanje.** V direkciji za prehrano in organizacijo kmetijstva je bil imenovan za načelnika kmetijske industrije g. inž. Jos. Tržan.

× **Na ljubljansko univerzo** se je letos vpisalo 2000 študentov.

× **Ljubitelji lepe knjige** — včlanite se takoj v naši ljudski knjižni družbi. Poleg te knjige dobi vsak član Vodnikove družbe še tri druge knjige: bogato ilustrirano Vodnikovo pratio za leto 1940.; Ivana Albrehta povest »Nebo goric ter vsaki družini neobhodno potrebno knjigo zdravnika-specialista dr. Janka Hafnerja »O boleznih ušesa, nosa in grla«, za mal znesek borih 20 din.

× **Tihotapstvo z židi.** V Mariboru je bila aretirana trojica ljudi, ki so se ukvarjali s tihotapstvom Židov v Jugoslavijo.

× **Slovenija plačuje največje doklade.** Finančni uradniki so izračunali, da plačuje Slovenija najvišje samoupravne doklade od vseh banovin v Jugoslaviji. Doklade so se zlasti povečale zadnja leta in so postale težko finančno breme slovenskega kmeta, obrtnika in tovarnarja. Na glavo prebivalca Slovenije odpade okrog 100 din več doklad kakor na glavo prebivalca drugih banovin. Tovarnar si pač lahko pomaga. Sedež svoje tovarne prenese v ono banovino, kjer so doklade in davki najmanjši, pa se otrese prevelikih davčnih bremen. Ako mu ne zadoštuje samo prenos pisarne v drug kraj, potem tovarno podere in prenese vse stroje drugam in prične znova obratovati. Toda, kaj naj stori kmet? Kam naj on gre? Ostati mora na svoji kmetiji, prenašati vsa bremena, o katerih pa finančniki niso izračunali, ali so upravičena ali ne in ali je davčni denar koristno uporabljen ali ne, ter skrbeti, da ostane na kmetiji še njegov rod naprej. Včasih je lahko izračunal, da bo kmetija ostala. Danes pa že lahko izračuna, da mu pri najskrbnejšem gospodarjenju ne bo mogoče zapustiti take kmetije, kakršno je sam prevzel po svojih prednikih.

× **Vodnikova družba v Ljubljani** je pripravila letos svojim članom in prijateljem lepe knji-

ge prijetno presenečenje. V svojih letošnjih publikacijah bo namreč izdala malomeščansko kriminalno povest »Neznani storilec« izpod peresa mlade veliko obetajoče pisateljice Ljube Prenerjeve. Napeti zaplet in razplet dogodkov, pre senetljiv konec in zdrav humor, ki veže iz te knjige, bo nudil obilo razvedrila tudi razvajenim čitateljem.

× »**Trgovski list**« omenja, da bomo imeli prihodnji mesec senatske, da že za december napovedujejo skupščinske in nato občinske in banovinske volitve in da je treba v tem času postaviti v prvo vrsto gospodarska vprašanja. Kajti navadno se za časa volivne borbe posveča vso pozornost le političnim ali strankarskim vprašanjem. V gospodarsko ugodnih časih je narod mogel prenesti brez večjih pretresljajev take strankarske akcije, sedaj pa, ko je obratovanje industrije in izmenjava blaga z inozemstvom že itak otežkočena, bi pomenilo zanemarjanje gospodarskih vprašanj pravo nesrečo za narod. Izvolitev tega ali onega poslanca bi bilo spričo gospodarske katastrofe čisto stranskega pomena, meni »Trgovski list«.

× **V Savljah pri Ljubljani** je umrla v torek dne 17. t. m. po dolgotrajni in mučni bolezni v starosti 67 let ga. Marija Škrlj rojena Lenče, soproga našega dolgoletnega delavca na vasi, tovariša Ivana Škrlja. Pogreb blage pokojnice se je vršil ob veliki udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev v četrtek popoldne na domačem pokopališču. Naj ji bo lahka ljubljena domača gruda. Užaloščeni družini pa naše iskreno sožalje!

× **Kmetijska zbornica** je poluradna ustanova. Doklade za njo morajo plačati vsi kmetje brez razlike. »Slovenski gospodar« poroča v

VELIKA
BLANSKOVA
PRATIKA
je izšla
1940

Znani ameriški publicist in novinar Knickerbocker se je proslavil z vrsto svojih publicističnih del. V zadnjem času je vzbudil po vsem svetu veliko pozornost z očitki nemškimi vodilnim možem, češ da so težke milijone državnega denarja na svoj račun naložili v raznih tujih bankah. Nemci te trditve uradno odločno zanikajo.

št. 42, da so se dogovorili na skupnem sestanku Kmetijske zbornice v Ljubljani, da bo v bodoče »Slov. Gosp.« tedensko glasilo Kmečke zveze za naše okraje. Radovedni smo, kaj bodo k temu rekli napredni slovenski kmetje, ki plačujejo večino doklad za Kmetijsko zbornico.

× **Skupščinske volitve** se bodo vršile kakor zatrjujejo vladini krogi, čim prej. Nekateri trdijo, da bodo volitve razpisane že za mesec december. Govore, da bodo volitve tajne in svobodne in proporcionalne. To se pravi, da bo dobila vsaka kandidatna lista toliko mandatov, kolikor jih bo odpadlo na njene glasove.

lv. Nemeec:

MOLK

(Nadaljevanje)

Zerjavov Matjaž je prejšnjo nedeljo zagnal skledo vroče juhe ženi pod noge, da je reva morala v bolnišnico, meso pa zagnal na cesto.

— In skoraj vsako nedeljo čepi pri spovedi, se je hudovala Tončka in pretila s prstom:

Ali se ne bojiš Boga, zverina?!

Ne čudi se, Tončka! — saj so nas tako vzgojili. Saj nosimo pečat sovražstva in medsebojnih preprirov globoko v svojih dušah! Ravno v tem je največja težava, da se ne moremo kar tako otresti vseh predsodkov in najbolj grobo pri vzgojenih slabosti!

Kaj vse uganjajo; človeku se kar lasje jezijo! — Voglarjev je na primer pretepal ženo ves čas, dokler ni omesila testa. Pekla je kruh, pa se je pred pečjo zgrudila na tla.

Kedaj?

Kedaj? — Skoraj vedno! Tako dolgo, dokler reva ni umrla, mož pa je pognal grunt na boben! —

Ali pa Hitrec, že leto dni ni spregovoril z ženo, dasi mu je že trikrat rešila življenje, se je hudovala Črešnarjeva Ivanka.

Strašno je to, zato moramo me mlade, ki smo spoznale krivice, pomagati vsem ljudem na pravo pot. Zlasti ženam naj poleg treh oglov in garanja zasije svoj žarek lepšega življenja, vsaj malo pravice!

To je v naših rokah, dekleta! Kolikor bomo

storile z lastno močjo in voljo, v kolikor bo lažje vsem.

Tako je, Danica! Vse ti bomo stale zvesto na strani.

Hvala vam tovarišice! V soboto zvečer se vidimo pri kostanju! Med tem prerešetajte svoje misli, pregledajte in prebrskajte svojo okolico in zberite slabosti, da jih bomo lahko skupno ožigosale in s skupnimi močmi odstranjevale.

Vse moramo biti kakor ena duša, se je navdušila Tončka, v očeh pa ji je zagorel ogenj.

Vse za pravico žená, tovarišice! — to bodi naše geslo. Lahko noč dekleta!

Lahko noč, Danica! —

Tisti večer se je v marsikateri deklici Rožnovrške vasi vzbudilo vroče hrepenenje, da bi kmetska žena in vso kmetsko ljudstvo, skratka vso ljudstvo, ki dela in trpi, kmalu doživelo boljše življenje.

Danica je po odhodu deklet pisala Anki:

Draga Anka!

Danes so zopet bile pri meni zbrana dekleta skoraj iz cele vasi. Razgovarjale smo se o marsičem, zlasti o težavah, ki jih mora prenašati mladina, kjer in kamor koli se obrne. Pogovor je nanesele tudi na Tebe, ki si edina med vsemi upala pretrgati vezi in si ustvariti lasten dom. Pri vseh tovarišicah naše vasi si s tem pridobila posebno spoštovanje, ker si se takorekoč uprla vsemu tistemu, kar nam še vedno nalaga težko breme in pečat suženjstva. Res je sicer, da se je po celi vasi zbralo tudi vse tisto, ki plava v blatu, ki s hlinjeno pobožnostjo preklinja nezveste hčere in meče svojo gnu-

sobo na tebe, toda to nas deklet ne moti, da ti ne bi izrekle spoštovanja, ker se nisi bala tudi najodločnejšega koraka v borbi za svoje pravice in s tem za pravice vseh nas.

Prav posebej pa ti izrekamo spoštovanje, ker nisi pozabila svojega stanu in si z lastnimi žulji pričela ustvarjati dom, ki ga ne bo več sram našega kmetskega imena. Prepričane smo, da bo našemu kmetskemu stanu v takšnih domovih zrastel nov rod, ki ne bo več suženj na lastnih tleh. Draga Anka! Tudi jaz Ti želim v svojem imenu, da bi se Tvoja domačija razvijala, da bi imela zdrave in zavedne otroke, ki bodo res lahko zanesli novega življenja med naše ljudstvo. Bodi prepričana, Anka, da se bodo vsi gadji jeziki obrusili, Tvoje tovarišice pa odločno stojimo na Tvoji strani. Sprejmi pozdrave vseh tovarišic, prav posebej pa Te pozdravlja Tvoja zvesta

Danica.

Ura je bila že pozna, ko je Danica pismo končala. Kljub pozni uri ga je še enkrat prebrala, nato zapečatila in odnesla v bližnji poštni nabiralnik. Noč je bila temna; le tu in tam je svetila izza oblakov kakšna zvezda in pošastno miljala v tihi mrak. Danice ni bilo strah; v duhove ni verovala, še manj v kakšne večče, ki so marsikaterega živega človeka še vedno imele v oblasti, da so ga celo mravljinici spreletavali po telesu. Ko je na križišču hotela zaviti na desno, se je nenadoma zaletela v neko bitje, ki je v strahu zaječalo. Tudi Danica ni pričakovala takšnega trčenja, zato je obstala in odločno vprašala v mrak:

Kdo je? —

(Dalje prihodnjič.)

× V Skoplju se je vršila v nedeljo seja banovinskega odbora narodne radikalne stranke, ki sta se je udeležila Krsta Miletić in Miloš Bobić.

× Razstava bolgarske knjige. V nedeljo je bila v Ljubljani v Narodnem domu otvorena razstava bolgarske knjige. Razstavo je pripravila Jugoslovansko-bolgarska liga, uredil pa jo je g. Vekoslav Bučar.

× Kmeti delavci na kmete. »Hrvatski dnevnik« poroča iz Varaždina, da je tamkaj v delu akcija, da se izloči iz ondotnih tovarn vse kmete, kmečke sinove in kmetice, ki hodijo v tovarne na delo, doma pa imajo lastne kmetije, ki jih obdelujejo z najemniki. Akcijo vodi Hrvatski radniški savez. Ta pokret gotovo ne bo mogel imeti mnogo uspeha, ker se zatčajo v tovarne oni kmetijski ljudje, ki na kmetih ne morejo živeti zaradi premalo zemlje, ali pa so sinovi in hčere, ki morajo drugam po zaslužek, ker je le eden ostal od številne družine na kmetiji.

× Ministrstvo za socialno politiko je nakazalo za družine vojnih vpoklicancev 55 milijonov dinarjev.

× Zaradi ustavitve pouka v slovenščini na ljudskih šolah je bilo prizadetih 15 tisoč slovenskih otrok na Koroškem. »Koroški Slovenec« poziva starše, da naj sami poučujejo svoje otroke v materinem jeziku, da bodo znali brati in pisati.

× Ministri. V kraljevini Jugoslaviji je v sedanjih vladi 15 ministrov. Vpokojenih ministrov pa je 350.

× Kaj se bo storilo za Vojvodino. V Vojvodini je na nekem shodu JRZ govoril prometni minister g. inž. Beštić in izjavil: »Mi skrbimo za Banat in bomo v najkrajšem času izdali 250 milijonov dinarjev za zboljšanje starih in napravo novih cest. Sedaj vam delamo moderno pristanišče. Storili bomo vse, da boste popolnoma zadovoljni tako kulturno ko gospodarsko.«

Znano je, da izda država oziroma Priveligirano izvozno društvo vsako leto ogromne milijone za odkup banatske pšenice in da pri tem samo Slovenija plača nad 60 milijonov dinarjev letno več kot pa je cena pšenici na svetovnem trgu.

× Bolgarija nam bo uvozila 1000 vagonov semena od sončnic. S tem uvozom bo Bolgarija plačala dolgove, ki jih ima pri nas za plačilo prevoznin in tranzita. Poleg tega nam bo Bolgarija dobavila tudi večje količine premoga za naše železnice.

× V Zemunu je pričela obratovati nova tovarna za valjanje pločevine. V tovarni bo zaposlenih okrog 200 delavcev in bo izdelala na dan 20 do 35 ton pločevine.

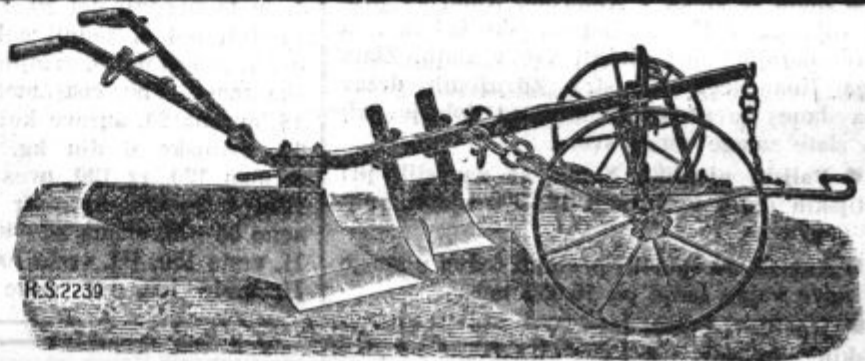
× V Negotinu so proslavili 100letnico ondotne gimnazije.

× Nova cesta. Te dni je bila slovesno otvorena cesta Prijepolje—Bijelo polje, ki veže Sandžak s severom. Slovesno otvoritve se je udeležil tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetković.

× V London je prispel novi italijanski poslanik Bastranini, o katerem govore, da je prinesel seboj posebne predloge za posredovanje za mir.

× General Sarkotić. Na Dunaju je umrl te dni zadnji avstroogrski guverner Bosne general Sarkotić. Pokojni je bil povišan po zavzetju Lovčena med svetovno vojno v plemiški stan in dobil pridevnik barona od Lovčena. Seveda so avstrijske čete zasedle to važno črnogorsko goro po predhodnem sporazumu s Crnogorci. General Sarkotić je bil naš narodni odpadnik in zagrižen sovražnik Jugoslavije. Na Dunaju

Sack-ovi plugi so najboljši

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima

Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Za rodno grudo

Glavo je imel težko, vest ga je pekla in sam sebi se je studil, ko se je vračal na svoj nekdanji grunt. Ko je prišel tjakaj, je bila globel že polna. Rumena vodna gladina, po kateri so plavale veje in parobki, je puščobno prekrivala vso kmetijo. Neurje zadnjih dni je vzdramilo hudournikov bes, pa je naplaval silne valove blata v novo jezero. O hiši, o poljih in travnikih ni bilo nobenega sledu več. Vse to je ležalo na klatre globoko pod vodo.

»Zdaj sem, pijandura, kljub vsemu zapustil grunt v njegovi zadnji stiski!« je škripal kmet z zobmi, ko se je začudeno in žalostno oziral po vodovju. »Menda sem res čisto propadel cepc.«

Sel je malo po nabrežju in naletel na mačka, ki mu je potrj prišel naproti in se je pustil božati. Tudi za mačka so minili zlati časi. Le tu in tam je plavala na vodi utopljena miš, drugje krt, drugje je spet taka žival crknjena ležala na bregu in so se pasli na njej celi roji muh. To je bilo vse, kar je mačku ostalo od nekdanj bogatega lova.

Kmet je seveda mačkovo žalost razumel drugače. Sklonil se je k živali in jo z dlanjo božal po hrbtu, češ:

»Kaj ne, to je prizor! O, ti si zvestejši ko jaz! Ti edini si vzdržal in to ti hočem povrniti. Za nikogar več mi ni treba skrbeti kakor zate. Otroci nočejo ničesar več od mene, a Meta me ne potrebuje. Samo tebi sem zdaj potreben, da zopet dobiš svoj dom.«

Vzel je mačka v naročje, premagal je svoj ponos in odšel tja doli v strojnico. Tam je vprašal, če ne bi imel morda zanj in za mačka kake sobice na razpologo. Rad bi namreč ostal tukaj, dokler se voda ne učisti. Radoveden je namreč, kakšno bo jezero potlej.

Joj, kako je bil vesel, ko se je našel prazen kotiček zanj!

Zdaj ni več zapustil jezera. Cele ure in po cele poldneve je posedal na bregu in oprezoval

v globino. Voda se je polagoma čistila, rumena mlakuža se je spreminjala v sinje zrcalo, ki so se v njem ogledovali griči in gozdovi do zadnje vejice in vršiča. Spodaj po globeli so pluli beli oblaki. Zdaj pa zdaj so priplavali navzgor zračni mehurčki, ki so se na vrhu razpokavali. Sredi teh menjajočih se pestrih slik je slutil kmetov pogled rumeno poborvano zidovje, grmovje, k se je še sklanjalo pod težo listov in sadežev, pa travnike, ki so se še borili s smrtjo in so bilke in zeli obupno iztegovali iz blata proti odmaknjeni svetlobi. Tudi brv čez nekdanjo potokno strugo je bila še vidna. Kdo nekj hođi po njej? Odsevi oblakov? Povodni duhovi? Gospodarjevi rajni predniki?

Sem in tja se je pognala iz valov riba in se je zalesketala v soncu. Okrog nje se je voda zganila v kolobarju, ki se je razvlekel prav do brega. Tedaj se je gospodar domislil očeta in deda, ki kot postrvi prebivata v globini in se v mesečini zlati trakovi vlečejo za njima. Ob tej misli ga je spreletela silna žalost in hrepenenje po globinah, kjer švigajo ribe po njegovih travnikih in pijejo iz njegovega vodnjaka. Kako jim mora sredi jezera dišati sveža studenčnica! Kar videl jih je, kako se zaletavajo proti cevi, kako se pripravajo za sveži napoj in se potem razposajeno in igrave spet oddaljujejo.

Cez nekaj časa so preskrbeli čoln, ki se je z njim vozil delavec po jezeru ter lovil hlode, korenine, krle in veje, kar jih je hudournik naplul iz gozda v jezero. Nekdanji gruntar se je ponudil, da mu bo pomagal, pa ga je opazoval, kako vesla. Odslej so ga v vročih poletnih dneh večkrat videvali, kako s čolnom križari po jezeru in neprenehoma boljše v globino, kjer v trepetajočih zrcalnih slikah podrhteva vsa vsebina njegovega življenja. Včasih je imel mačka s seboj. Sedel je zadaj v širšem koncu čolna in si grel kožušček na soncu. Zdaj pa zdaj je tudi maček po gospodarjevem vzgledu pogledal čez rob čolna v vodo, a se je kmalu kakor v nenadnem strahu odmaknil.

To je bilo življenje kakor v nepresnanem snu. Nikomur ni kmet dovolil pogleda v svoje sree, nikdar ni prišla iz njegovih ust beseda, ki bi razkrila dušo. Ni tožil, ni očital, ni zdihoval in ne jadikoval. Samo nekega jesenskega dne ga je življenje zopet zagrabilo in mu seglo globoko v dušo. Ze nekaj dni je bil pogrešal mačka in ga iskal križem po gozdu. Vse zaman! Ko je potlej nekoč zgodaj zjutraj čolnaril po jezeru, je zagledal nekaj temnega na vodni gladini. Ko privesla bliže, spozna svojega mačka. Pred nekaj dnevi se je bil začel lov. Nekj lovec je spazil mačka v gozdu in ga po vseh lovskih pravilih ustrelil kot — divjega lovca.

Sedaj je ostal gruntar čisto sam. Potegnil je svojega zadnjega prijatelja iz vode in ga pokopal tam gori ob robu gozda, kjer sta se bila prvič srečala kot brezdomca. Zvečer se ni vrnil v svojo kamrico, ko pa je zjutraj prvi strojnik pregledoval zapornice, je opazil sredi jezera prazni čoln. Obkrožalo ga je porumenelo listje, ki ga je ponoči veter natresel z drevja in nastlal po vodi. Kmet je ležal spodaj prav kraj vodnjaka na svojem gruntu. Grunt, iz katerega je bil izšel, ga je privabil nazaj domov.

Iz globin gozdne soteske še zdaj dan in noč buči silna pesem. Soteska se je prelevila v ogromna usta, ki prenašajo kmetovo pesem daleč v svet. Tudi gozd jo poje, da jo popotnik že od daleč lahko sliši. Zveni skoraj nadčloveško. Kdor jo sliši, spozna, da se tu godi in vrti, da tu drhti nekaj velikanskega. To je pesem naših dni. Stari mlini in celo hudourniški slapovi oneme spričo tega. Vsi stari prazniški kotički oblačijo delovno obleko — ali pa izginjajo kakor ta kmetija.

Vendar, kdo ve: Ko nekoč ostare dela naših dni in jih izpodrine nov duh, se morda tudi nad nami razgrne povelečujoči soj pesniškega sonca.

(Konec)

se je družil z vsemi odpadniki hrvatskega naroda, zlasti z onimi frankovci, ki so prirejali razne atentate po Jugoslaviji. V njegovi družbi sta se nahajala nekaj časa tudi znani Pavelić in Perčec.

Iz tujine

■ Rumunski kralj Karol II. je te dni praznoval svoj 46. rojstni dan.

■ Rusija ne bo mogla zaradi rastočih lastnih potreb izvažati v Nemčijo nobenega petroleja.

■ Po francoskih vesteh so Nemci zbrali na francoski meji okrog 800.000 mož, s katerimi bodo pričeli Nemci ofenzivo v velikem obsegu.

■ Zlato se steka v Ameriko. Amerika prodaja vojujoči se Evropi industrijske izdelke, za katere morajo kupci plačati vse v zlatu. Zlata zaloga finančnega ministra Združenih držav znaša danes že preko 17 milijard dolarjev ali 67% zlate zaloge vsega sveta.

■ Poljski ujetniki. Nemci so zaposlili pri kmetijskih delih v Nemčiji 134.000 ujetih poljskih vojakov.

■ Angleži so spustili pretekli teden v morje štiri nove vojne ladje po 15.000 ton.

■ Izselitev južno-tirolskih Nemcev. V Rimu je bila podpisana med Nemčijo in Italijo pogodba o preselitvi Nemcev iz Južne Tirolske v Nemčijo. Nemški državljani se bodo morali preseliti najkasneje do 1. decembra 1939. leta. — Nemci, ki so sprejeli italijansko državljanstvo, se bodo morali odločiti do 31. decembra 1939 ali prevzamejo nemško državljanstvo ali ne.

■ Zamenjava tirov. Rusi so pričeli zamenjati v zasedeni Galiciji žel. proge z ruskimi širokimi tirih. Ruski vlaki bodo sedaj vozili brez prekida preko nekdanjih državnih meja na izenačenih žel. tirih. Ta sprememba bo otežkočala žel. promet med Rumunijo in Nemčijo.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v celjskem okraju dne 12. oktobra 1939. — Voli: I. vrste 4-5, II. vrste 3'50-4, III. vrste 3 do 3'50; telice: I. vrste 4'50-4'75, II. vrste 4-4'25, III. vrste 3'50; krave: I. vrste 4'50, II. vrste 3'50-3'75, III. vrste 2'50-2'75; teleta: I. vrste 5'50, II. vrste 4'25; prašiči: špeharji 8'50, pršutarji 8 din za kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste prednji del 10, zadnji del 11, II. vrste prednji del 8, zadnji del 9, III. vrste prednji del 7, zadnji del 8, svinjina 13, slanina 15, svinjska mast 17'50, čisti med 17, volna: neoprana 18, oprana 24, surove kože: goveje 8-9, telečje 12, svinjske 6 din kg. — Pšenica 200-215, ječmen 190, rž 190, oves 150-175, koruza 175, fižol 300-400, krompir 115-130, lucerna 70, seno 65-70, slama 35-40, jabolka: I. vrste 200, II. vrste 150, III. vrste 100, hruške: I. vrste 250, II. vrste 150, III. vrste 100, moka: pšenična

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine

fer vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodneje kupite pri domačem podjetju

Medič - Zankl

tovarna olja, lakov in barv

družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medič

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetskodom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

300, koruzna 190, ajdova 360 din 100 kg. — Drva 57 din kub. m, jajca 1 din komad, mleko 1'50-1'75 din liter, surovo maslo 28 din kg, grozdje 3'50 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4-5, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6-7 din liter.

Sejmi

30. oktobra: na Studencu pri Krškem, Velikem Gabru.

31. oktobra: v Ormožu, Mariboru, Dol. Lenjavi, Crnomlju.

1. novembra: v Ljubljani, Celju, Ptuj, Trbovljah.

2. novembra: v Mokronogu, Cerknici, Mirni, Vitanju, Turnišču.

3. novembra: v Zagorju ob Savi, Mariboru, Pišecah, Dravogradu, Razkrižju.

4. novembra: v Št. Vidu pri Stični, Poniškah, Brežicah, Celju, Trbovljah, Slov. Konjicah, Sv. Lenartu nad Laškim, Križevcih okr. Murska Sobota.

„Kmetski list“ izhaja vsako sredo, Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Čevlje

vseh vrst za jesen in zimo - od najfinejših do najmočnejših - nudi po izredno ugodnih cenah

Triumf

prej PRI „POLLAKU“,
sedaj Miklošičeva ul. 12

EKONOM

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavija vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, korožo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Blovac, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregoričeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52